

15901

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

Ἔτι δ', ὧ βουλῇ, οὐδείς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένους ἵππεύειν ἐπειδὴ πάντα ἐώρων τοῖς μὲν ἵππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος αρνείται ότι ήταν φιλόδικος όπως οι υπόλοιποι Αθηναίοι.
2. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στη συμμαχία Σπαρτιατών και Θηβαίων με αφορμή τη μάχη στην Αλίαρτο.
3. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει ο Μαντίθεος ο Ορθόβουλος, ως φύλαρχος, κρατούσε τον κατάλογο των ιππέων.
4. Ο Μαντίθεος αναφέρει ότι κάποιοι Αθηναίοι κατατάχθηκαν στο ιππικό σε αντίθεση με τον σχετικό νόμο.
5. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι θα ήταν πιο ασφαλής εάν υπηρετούσε στο πεζικό και γι' αυτό ζήτησε από τον Ορθόβουλο να τον τοποθετήσει εκεί.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, Ἑλληνικά Βιβλ.3, κεφ.5 §§21-23

Στα Ἑλληνικά ο ιστορικός Ξενοφών περιγράφει τα γεγονότα της μάχης στην Αλίαρτο (395 π.Χ.), στην οποία αναφέρεται και ο Μαντίθεος.

15901

Εκείνη τη μέρα λοιπόν το ηθικό των Θηβαίων ήταν πεσμένο, γιατί έκριναν πως οι ζημιές που είχαν πάθει δεν ήταν μικρότερες από εκείνες που είχαν προκαλέσει στους αντιπάλους. Την επομένη, μαθαίνοντας ότι οι Φωκείς κι όλοι οι άλλοι (σύμμαχοι των Λακεδαιμονίων) είχαν φύγει νύχτα κι είχαν σκορπίσει ο καθένας στον τόπο του, άρχισαν να νιώθουν πολύ περήφανοι για το κατόρθωμά τους. Όταν όμως φάνηκε ο Πausanίας με τον στρατό από τη Λακεδαίμονα, νόμισαν ξανά πως διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο, και λένε πως πολλή σιγή και κατήφεια επικρατούσε ανάμεσά τους. Ωστόσο την άλλη μέρα έφτασαν οι Αθηναίοι και παρατάχτηκαν μαζί τους, ενώ ο Πausanίας ούτε προχωρούσε ούτε άρχιζε μάχη· τότε το ηθικό των Θηβαίων αναπτερώθηκε. (...) Ο Πausanίας κι οι άλλοι Λακεδαιμόνιοι αξιωματούχοι συλλογίστηκαν ότι ο Λύσανδρος είχε σκοτωθεί κι ο στρατός του είχε φύγει νικημένος, ότι οι Κορίνθιοι δεν συμμετείχαν στην εκστρατεία κι ότι όσοι έπαιρναν μέρος ήταν απρόθυμοι· συλλογίστηκαν ακόμα και το πρόβλημα του ιππικού, ότι οι αντίπαλοι είχαν ιππικό πολύ κι εκείνοι λίγο — και, το σπουδαιότερο, ότι οι νεκροί κείτονταν κάτω από τα τείχη, έτσι που και να νικούσαν δεν θα τους ήταν εύκολο να τους περιμαζέψουν, εξαιτίας των φρουρών στους πύργους· για όλους αυτούς τους λόγους αποφάσισαν να κάνουν εκεχειρία για την παραλαβή των νεκρών.

Μτφρ. Ρ. Ρούφος

B4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο **ομόρριζο** (απλό ή σύνθετο) της λέξης του αρχαίου διδαγμένου κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- **δύναιτο:** Έχεις πυρετό, γι' αυτό νιώθεις
- **καθεστηκότας:** Η έχει γίνει δυστυχώς ανυπόφορη!
- **σκέψασθε:** Τι σε προβληματίζει; Δείχνεις
- **έώρων:** Ο αετός έχει πολύ δυνατή
- **ἔφην:** Απαγορεύονται οι τσιγάρων στην τηλεόραση.

Μονάδες 10

15901

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αισχίνης, Κατὰ Κτησιφῶντος §§5-6

(έκδ. των Martin, V., de Budé, G. Παρίσι: Les Belles Lettres, 1928, ανατ. 1962)

Ο ρήτορας Αισχίνης με τον λόγο του αυτόν αντιτίθεται στην πρόταση του Κτησιφώντα να τιμηθεί ο Δημοσθένης με χρυσό στεφάνι για τις υπηρεσίες του στην πόλη. Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι από το προοίμιο του λόγου.

Τούτων δ' ἔχόντων οὕτως, καὶ τῶν καιρῶν ὄντων τῇ πόλει τοιούτων ὁποίους τινὰς αὐτοὺς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι, ἐν ὑπολείπεται μέρος τῆς πολιτείας, εἴ τι κάγω τυγχάνω γιννώσκων, αἱ τῶν παρανόμων γραφαί. Εἰ δὲ καὶ ταύτας καταλύσετε ἢ τοῖς καταλύουσιν ἐπιτρέψετε, προλέγω ὕμῖν ὅτι λήσετε κατὰ μικρὸν τῆς πολιτείας τισὶ παραχωρήσαντες. Εὖ γὰρ ἴστε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς εἰσὶ πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία, διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχαί τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. **Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω**, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστος ἐπιστάσθω ὅτι ὅταν εἰσὶ εἰς δικαστήριον γραφὴν παρανόμων δικάσων, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἑαυτοῦ παρρησίας. Διόπερ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔταξεν ἐν τῷ τῶν δικαστῶν ὄρκῳ, «ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους,» ἐκεῖνό γε εὖ εἰδῶς ὅτι ὅταν διατηρηθῶσιν οἱ νόμοι τῇ πόλει, σῴζεται καὶ ἡ δημοκρατία.

τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων: σύμφωνα με τις διαθέσεις των κυβερνώντων

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω, ... σῴζεται καὶ ἡ δημοκρατία**».

Μονάδες 20

Γ4. ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

γιννώσκων: είναι ΣΤΟ

ὕμῖν: είναι ΣΤΟ

αἱ δημοκρατούμεναι: είναι ΣΤΟ

δικάσων: είναι ΣΤΟ

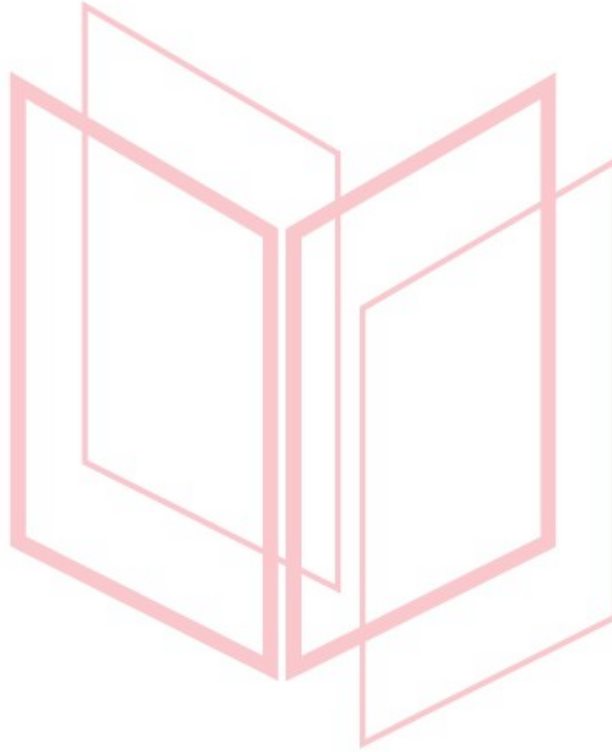
15901

τῶν δικαστῶν: είναι στο

(μονάδες 5)

β. *Μηδεις οὔν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω*: Με ποια δευτερεύουσα πρόταση επεξηγείται η αντωνυμία **τοῦτ'(ο)**; Να τη γράψετε (μονάδες 3) και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της. (μονάδες 2)

Μονάδες 10

αἰιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15901-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

A1

1. – Σ: Ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεις ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην·καίτοι ἐτέρους ὄρατε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας.

2. – Λ: ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τούς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλιάρτον ἔδει βοηθεῖν

3. – Σ: ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἵππεύειν/τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλείψαι με ἐκ τοῦ καταλόγου

4. – Σ: ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον

5. – Λ: ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλείψαι με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἠγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ξενοφῶν, Ἑλληνικά Βιβλ.3, κεφ.5 §§21-23

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο από τα Ἑλληνικά του Ξενοφώντα επιβεβαιώνει από τη μία τον ισχυρισμό του Μαντίθεου για την υπεροχή του ιππικού και τη μεγαλύτερη ασφάλεια που παρείχε στους Αθηναίους και Βοιωτοὺς αναβάτες, αλλά από την ἄλλη δεν διαφαίνεται ὅτι οἱ οπλίτες στη συγκεκριμένη περίσταση θα αντιμετώπιζαν σοβαρό κίνδυνο ἀπὸ το εχθρικό πεζικό, καθὼς υπήρχε ἀπροθυμία στη συμμαχία των Πελοποννησίων. Επομένως, θα μπορούσε να αξιοποιηθεῖ διττά: εἴτε ως προς τὴν ἐμβάθυνση τῆς συγκεκριμένης ιστορικής ἀναφοράς που κάνει ὁ Μαντίθεος εἴτε ως προς τὴν ἀξιολόγηση τῆς στάσης τοῦ Μαντίθεου συνεκτιμώντας καὶ τὶς ιστορικές πληροφορίες τοῦ Ξενοφώντα.

B4. ἀδύναμος/η, κατάσταση, σκεπτικός/ή, ὄραση, διαφημίσεις

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Αἰσχίνης, Κατὰ Κτησιφῶντος §§5-6

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Ενώ λοιπὸν ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα καὶ οἱ περιστάσεις γιὰ τὴν πόλη εἶναι κρίσιμες, πρᾶγμα που διαπιστώνετε καὶ εσεῖς, ἕνας μόνον ἀπὸ τοὺς θεσμοὺς τοῦ πολιτεύματος παραμένει σε ἰσχύ, ἀν τυχαίνει νὰ γνωρίζω καὶ ἐγὼ κάτι, ἡ δυνατότητα νὰ καταγγέλλει κανεὶς αὐτοὺς που εἰσηγούνται παράνομα

Κάτω ἀπὸ τέτοιες συνθήκες, καὶ σε μιὰ πολιτική κατάσταση τὴ σοβαρότητα τῆς ὁποίας καταλαβαίνετε εσεῖς οἱ ἴδιοι, μόνον ἕνα στοιχεῖο τοῦ πολιτεύματος μένει σε ἐμᾶς - ἀν μπορῶ κι ἐγὼ νὰ γνωρίζω κάτι - τὶς ἀγωγές κατὰ παράνομων κινήσεων. Ἀλλὰ ἀν τὶς ἀκυρῶσετε καὶ αὐτές, ἢ τὸ ἐπιτρέψετε σ'

15901-Λύση

ψηφίσματα. Αν όμως καταργήσετε και τον θεσμό αυτόν ή επιτρέψετε να κάνουν αυτό σε όσους το επιδιώκουν, σας προειδοποιώ ότι, χωρίς να το αντιληφθείτε, θα έχετε εκχωρήσει λίγο λίγο την πολιτική εξουσία σε μια μικρή ομάδα ανθρώπων. Γνωρίζετε πολύ καλά, Αθηναίοι, ότι σε όλο τον κόσμο υπάρχουν τριών ειδών πολιτεύματα, το δικτατορικό, το ολιγαρχικό και το δημοκρατικό. Οι πόλεις που έχουν δικτατορικό και ολιγαρχικό καθεστώς διοικούνται σύμφωνα με τις διαθέσεις των κυβερνώντων, ενώ οι δημοκρατικές πόλεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Κανείς λοιπόν από σας ας μην αγνοεί αυτό, αλλά ας γνωρίζει καλά ο καθένας σας ότι, όταν μπαίνει στο δικαστήριο καταγγελία για πρόταση παράνομου ψηφίσματος, την ημέρα αυτή πρόκειται να δώσει την ψήφο του για την ελευθερία να εκφράζει τη γνώμη του. Αυτός, άλλωστε, είναι και ο λόγος που ο νομοθέτης έθεσε στην αρχή του όρκου των δικαστών «θα ψηφίσω σύμφωνα με τους νόμους», επειδή γνώριζε καλά ότι, όταν εφαρμόζονται οι νόμοι, διασφαλίζεται και η δημοκρατία.

Μτφρ. Α.Ι. Γιαγκόπουλος. 2012.

Γ4.

α.

γιννώσκων: είναι κατηγορηματική μετοχή στο υποκείμενο *ἐγώ* (από το ρήμα *τυγχάνω*).

ὕμῖν: είναι (έμμεσο) αντικείμενο στο ρήμα *προλέγω*.

αἱ δημοκρατούμεναι: είναι (επιθετική μετοχή ως) επιθετικός προσδιορισμός στο *πόλεις*.

εκείνους που προσπαθούν να τις ακυρώσουν, σας προειδοποιώ ότι πριν το καταλάβετε θα παραδώσετε βήμα-βήμα τα δικαιώματά σας σε μια ολιγομελή παράταξη. Υπάρχουν, όπως γνωρίζετε, συμπολίτες, τρεις μορφές διακυβέρνησης στον κόσμο τυραννία, ολιγαρχία και δημοκρατία. Οι τυραννίες και οι ολιγαρχίες διοικούνται σύμφωνα με την ιδιοσυγκρασία των αρχόντων τους, αλλά τα δημοκρατικά κράτη σύμφωνα με τους δικούς τους νόμους. Κανένας από εσάς μην το ξεχάσει αυτό, αλλά ο καθένας ας έχει κατά νου σαφώς ότι όταν μπαίνει σε μια αίθουσα δικαστηρίου για να δικάσει ως ένορκος αγωγή κατά παράνομης κίνησης, εκείνη την ημέρα θα ψηφίσει υπέρ ή κατά της δικής του ελευθερίας λόγου. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο νομοθέτης έβαλε πρώτα στον όρκο των ενόρκων αυτά τα λόγια: «Θα ψηφίσω σύμφωνα με τους νόμους». Διότι ήξερε καλά ότι εάν οι νόμοι τηρούνται πιστά για το κράτος, η δημοκρατία διατηρείται επίσης.

Μτφρ. C.D.Adams. 1919. Διασκευή από τα αγγλικά στα νέα ελληνικά.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15901-Λύση

δικάσων: είναι (συνημμένη τελική μετοχή ως) επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα *είσιη*.

τῶν δικαστῶν: είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική υποκειμενική) στο *ᾠρκω*.

β. Η αντωνυμία **τοῦτ'(ο)** επεξηγείται με τη δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση *ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἑαυτοῦ παρρησίας*. Η ειδική πρόταση εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο *ὅτι* που δηλώνει αντικειμενική κρίση-γνώμη και εκφέρεται με οριστική ενεστώτα (*μέλλει*) που δηλώνει το πραγματικό.

αἰμιπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15919

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

Ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξει περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἵππεύειν ἐπειδὴ πάντα ἐώρων τοῖς μὲν ἵππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Σε τι διαφοροποιούνταν ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Μαντιθέου ἀπὸ τοὺς ἄλλους Αθηναίους στρατιῶτες στὴ μάχη ποὺ ἔλαβε χώρα στὴν Ἀλίαρτο;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατὰ Ἀλκιβιάδου λιποταξίου §§9-11

Ὁ Ἀλκιβιάδης, γιὸς τοῦ ομώνυμου γνωστοῦ πολιτικοῦ καὶ τῆς Ἰππαρέτης, κατηγορεῖται στὸν λόγο αὐτὸ ὅτι, ἐνῶ κατατάχθηκε τὸ 395/4 π.Χ. γιὰ νὰ πολεμήσει ὡς οπλίτης στὴν Ἀλίαρτο τῆς Βοιωτίας, λόγω τῆς δειλίας τοῦ μεταπήδησε στὸ σῶμα τῶν ὑπέων, χωρὶς νὰ πληροῦνται οἱ νόμιμες προϋποθέσεις.

Αὐτὸς λοιπὸν (ὁ Ἀλκιβιάδης) σε τέτοιο σημεῖο φαυλότητος ἐφθασε, καὶ τόσο σας περιφρόνησε, καὶ τόσο τοὺς εχθροὺς φοβήθηκε, καὶ τόσο πεθύμησε νὰ καταταχθεῖ στὸ ἱππικό, καὶ τόσο τοὺς νόμους παρέβλεψε, ὥστε οὐδόλως ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τοὺς συνέπειες τῆς παραβάσεως τῶν νόμων καὶ τῆς δίκης, ἀλλὰ προτίμησε καὶ τὰ πολιτικὰ τοῦ δικαιώματα νὰ χάσει, καὶ ἡ περιουσία τοῦ νὰ δημευθεῖ, καὶ ἐνοχὸς νὰ θεωρηθεῖ ὅλων τῶν ὑπὸ τῶν νόμων ἀπειλουμένων τιμωριῶν μάλλον παρά νὰ καταταχθεῖ με τοὺς οπλίτες καὶ νὰ ονομάζεται οπλίτης. Καὶ ἄλλοι μὲν, ἐνῶ οὐδέποτε εἶχαν υπηρετήσει ὡς οπλίτες, ἐνῶ ἄλλοτε υπηρετοῦσαν ὡς ἱππεῖς, καὶ εἶχαν προξενήσει μεγάλες βλάβες στοὺς εχθροὺς, δὲν τόλμησαν νὰ ἀνέλθουν εἰς τοὺς ἵππους, διότι φοβούνταν σὰς (τοὺς δικαστές) καὶ τὸν νόμο· διότι σκέπτονταν ὅτι δὲν

15919

θα καταστραφεί η πόλις, αλλ' ότι θα σωθεί, και θα γίνει μεγάλη, και θα τιμωρήσει τους αδικούντες. Ο Αλκιβιάδης τόλμησε να ανέλθει στον ίππο (να καταταχθεί στο ιππικό), ενώ δεν διέκειτο ευνοϊκώς προς τον λαό, ενώ δεν είχε πρότερον υπηρετήσει ως ιππέας, ενώ ούτε και τώρα γνωρίζει να ιππεύει, ενώ δεν είχε εξετασθεί (από τους αρμόδιους άρχοντες), σκεπτόμενος ότι δεν θα δυνηθεί η πόλη να τιμωρήσει τους αδικούντες.

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας. [1939]. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου να γράψετε μία περίοδο λόγου στη Νέα Ελληνική, όπου η ίδια λέξη, στο ίδιο μέρος του λόγου, σε οποιαδήποτε μορφή της (πτώση, αριθμό, γένος, έγκλιση, χρόνο) χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχει στο κείμενο: *γραφήν, είσαγγελίαν, άγῶνας, ήγουμένους, άδειαν.*

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ίσοκράτης, Κατά Λοχίτου §§9-11

(έκδ. των Ed. Mathieu & G. Brémond, Παρίσι: Les Belles Lettres, 1929, ανατ. 1963)

Ο κατήγορος δέχτηκε επίθεση από έναν νεαρό αριστοκράτη, τον Λοχίτη, και τον οδήγησε σε δίκη. Αρχικά υποστήριξε ότι η σοβαρότητα των αδικημάτων ύβρεως αποδεικνυόταν και από την αυστηρότητα των προβλεπόμενων από την πολιτεία ποινών, για να προσδώσει τελικά στην υπόθεση πολιτική χροιά. Το απόσπασμα είναι από τον Επίλογο.

Ἦγοῦμαι δ' ὑμᾶς οὕτως ἂν ἀξίως ὀργισθῆναι τοῦ πράγματος, εἰ διεξέλθοιτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅσω μεῖζόν ἐστιν τοῦτο τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων. Εὐρήσετε γὰρ τὰς μὲν ἄλλας ἀδικίας μέρος τι τοῦ βίου βλαπτούσας, τὴν δ' ὕβριν ὅλοις τοῖς πράγμασιν λυμαιομένην, καὶ πολλοὺς μὲν οἴκους δι' αὐτὴν διαφθαρέντας, πολλὰς δὲ πόλεις ἀναστάτους γεγενημένας. Καὶ τί δεῖ τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς λέγοντα διατρίβειν; Αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς δις ἤδη τὴν δημοκρατίαν ἐπίδομεν καταλυθεῖσαν καὶ δις τῆς ἐλευθερίας ἀπεστερήθημεν οὐχ ὑπὸ τῶν ταῖς ἄλλαις πονηρίαις ἐνόχων ὄντων ἀλλὰ διὰ τοὺς καταφρονοῦντας τῶν νόμων καὶ βουλομένους τοῖς μὲν πολεμίοις δουλεύειν, τοὺς δὲ πολίτας ὑβρίζειν. Ἵν' οὗτος εἷς ὢν τυγχάνει. Καὶ γὰρ εἰ τῶν τότε κατασταθέντων νεώτερός ἐστιν, ἀλλὰ τὸν γε τρόπον ἔχει τὸν ἐξ ἐκείνης τῆς πολιτείας. Αὗται γὰρ αἱ φύσεις εἰσὶν αἱ παραδοῦσαι μὲν τὴν δύναμιν τὴν ἡμετέραν τοῖς πολεμίοις,

15919

κατασκάψασαι δὲ τὰ τείχη τῆς πατρίδος, πεντακοσίους δὲ καὶ χιλίους ἀκρίτους ἀποκτείναςαι τῶν πολιτῶν.

διεξέρχομαι: διηγούμαι λεπτομερειακά

ὄλοις τοῖς πράγμασιν λυμαιομένην: να καταστρέφει τα πάντα

ἐπίδομεν < ἐφοράω-ῶ: παρατηρώ, βλέπω

δουλεύω: είμαι δούλος

καθίσταμαι: εγκαθιστώ/ιδρύω νέο πολίτευμα

ἀκρίτους: χωρίς να δικαστούν

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Καὶ τί δεῖ ... τὸν ἐξ ἐκείνης τῆς πολιτείας**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων/φράσεων του κειμένου:

ὕμᾱς: είναι στο

τοῦτο: είναι στο

δι' αὐτήν: είναι στο

ᾧν: είναι στο

ἡμετέραν: είναι στο

(μονάδες 5)

β. «**Ἵν οὗτος εἶξ ᾧν τυγχάνει**»: Να αναγνωρίσετε την παραπάνω πρόταση ως προς το είδος της και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15919-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13*

A1. Ο Μαντίθεος, σε αντίθεση με άλλους Αθηναίους που έσπευσαν να καταταγούν στους υπεῖς με μόνο κριτήριο την ασφάλειά τους, ζήτησε εθελοντικά να διαγραφεί από τον κατάλογο των υπέων, παρά το γεγονός ότι εκεί ανήκε, προκειμένου να στρατευθεί ως απλός πολίτης, θεωρώντας προσβλητικό για τον ίδιο να μη συμμετέχει στους ίδιους κινδύνους με τους υπόλοιπους συμπολίτες του.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Λυσίας, Κατὰ Ἀλκιβιάδου λιποταξίου §§9-11*

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο του Λυσία παρουσιάζει τη στάση του Αθηναίου Αλκιβιάδη στη μάχη ανάμεσα στους Βοιωτούς και τους Αθηναίους εναντίον των Λακεδαιμονίων στην Αλίαρτο το 395/4 π.Χ., στην οποία αναφέρεται και ο Μαντίθεος στο διδαγμένο κείμενο. Επομένως, το παράλληλο κείμενο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί διττά: είτε συγκριτικά ως προς τη στάση του Αλκιβιάδη με την αντίστοιχη συμπεριφορά του Μαντίθεου είτε συμπληρωματικά στο διδαγμένο κείμενο σε σχέση με τα αδικήματα που βαρύνουν τον παραβάτη υπέα.

B4.

Τα παιδιά μαθαίνουν ανάγνωση και γραφή στο Δημοτικό.

Με απόφαση της Εισαγγελίας Αθηνών του ασκήθηκε ποινική δίωξη.

Η συμμετοχή στους Ολυμπιακούς Αγώνες είναι ιδιαίτερα τιμητική για κάθε αθλητή.

Τους πιστούς υποδέχθηκαν καλόγεροι και ο ηγούμενος της μονής.

Ζήτησε άδεια για να βγει από την αίθουσα.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ἰσοκράτης, *Κατὰ Λοχίτου §§9-11*

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Νομίζω δε ότι σεις τότε θα οργιζόσασταν όσο αρμόζει σχετικά με την υπόθεση αυτή, αν εξετάζατε βαθιά πόσο μεγαλύτερο είναι το αδίκημα τούτο από τα άλλα. Θα βρείτε, δηλαδή, ότι οι μεν άλλες αδικίες βλάπτουν ένα μικρό μέρος της ζωής, η δε κακοποίηση καταστρέφει τα πάντα, και ότι πολλές μεν οικογένειες εξαιτίας αυτής αφανίστηκαν, πολλές δε πόλεις αναστατώθηκαν.

Έχω ακόμα την ιδέα, ότι το πράγμα τότε θα σας κινήσει, όσο αξίζει, την οργή, όταν υπολογίσετε με το νου σας, πόσο μεγαλύτερο είναι τούτο το παράπτωμα από τα άλλα. Θα βρείτε δηλαδή, ότι τα μεν άλλα αδικήματα προξενούν βλάβη σε μικρό μέρος του βίου, ενώ η προσβολή καταστρέφει το σύνολο και ότι πολλές οικογένειες εξοντώθηκαν εξ αιτίας της και πολλές πόλεις ρημάχτηκαν.

15919-Λύση

Αλλά ποια η ανάγκη να χάνω την ώρα μου αναφέροντας τις συμφορές των άλλων; Επειδή εμείς οι ίδιοι είδαμε δύο φορές μέχρι τώρα να καταργείται η δημοκρατία και δύο φορές χάσαμε την ελευθερία μας όχι από εκείνους οι οποίοι μπορεί να κατηγορηθούν για άλλες τους πανουργίες, αλλά εξαιτίας αυτών που περιφρονούν τους νόμους και που θέλουν να είναι δούλοι στους εχθρούς και να κακοποιούν τους συμπολίτες τους. Ένας εκ τούτων τυγχάνει να είναι και αυτός (εδώ). Διότι και αν είναι νεώτερος από εκείνους οι οποίοι τότε κατέλαβαν την εξουσία, πάντως έχει τον χαρακτήρα που διαμορφώθηκε από το πολίτευμα εκείνο. Επειδή οι τέτοιοι τύποι είναι που παρέδωσαν μεν τον στρατό μας στους εχθρούς, γκρέμισαν δε από θεμελίων τα τείχη της πατρίδας, φόνευσαν δε χίλιους πεντακόσιους συμπολίτες χωρίς να τους δικάσουν.

Μτφρ. Γ. Δ. Ζευγώλης. 1957. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

Και γιατί να χάνω τον καιρό μου εξιστορώντας τις συμφορές των άλλων; Εμείς οι ίδιοι δηλαδή ζήσαμε για να δούμε να καταλύεται δυο φορές το δημοκρατικό πολίτευμα και δυο φορές χάσαμε την ελευθερία μας όχι εξ αιτίας εκείνων που είναι ένοχοι για άλλα εγκλήματα, παρά εξ αιτίας εκείνων που περιφρονούν τους νόμους και θέλουν να είναι δούλοι των εχθρών μας και να εξευτελίζουν τους συμπολίτες τους. Ένας απ' αυτούς είναι και ο κύριος από δω. Διότι, αν και είναι νεώτερος από το τότε πολιτικό καθεστώς, αλλά το χαρακτήρα του τουλάχιστο τον πήρε από εκείνο το πολίτευμα. Διότι οι άνθρωποι που έχουν αυτό το φυσικό, είναι που παρέδωσαν τη δική μας δύναμη στους εχθρούς μας, που κατέσκαψαν τα τείχη της πατρίδος και που εκτέλεσαν χωρίς να τους δικάσουν, χίλιους πεντακόσιους πολίτες.

Μτφρ. Θ. Παπακωνσταντίνου & Ε. Πανέτσος. [χ.χ.]

Γ4.

α.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ύμᾱς: υποκείμενο στο (ειδικό) απαρέμφατο *ὀργισθῆναι* (ετεροπροσωπία)

τοῦτο: υποκείμενο στο ρήμα *ἐστίν*

δι' αὐτήν: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει αιτία στη μετοχή *διαφθαρέντας*

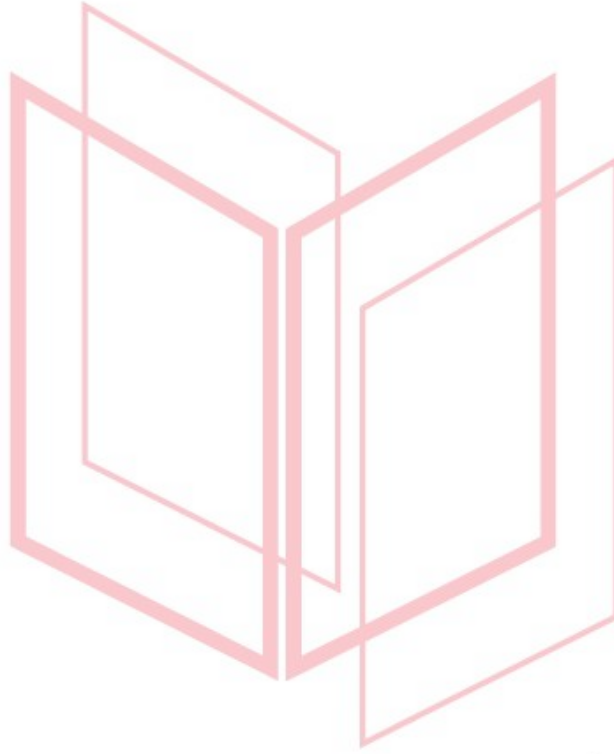
Ἦν: ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική διαιρετική) στο *εἶς*

ἡμετέραν: (ομοιόπτωτος) επιθετικός προσδιορισμός στο *δύναμιν*

15919-Λύση

β.

«*Ἴν οὗτος εἶς ὧν τυγχάνει*»: Πρόκειται για κύρια πρόταση κρίσεως, καθώς η αναφορική αντωνυμία μετά από τελεία ισοδυναμεί με δεικτική αντωνυμία (*τούτων*) και εισάγει κύρια πρόταση, επειδή αναφέρεται σε προηγούμενο όρο (*διὰ τοὺς καταφρονοῦντας τῶν νόμων καὶ βουλομένους τοῖς μὲν πολεμίους δουλεύειν, τοὺς δὲ πολίτας ὑβρίζειν*) και δεν ακολουθεί άλλη κύρια πρόταση.

αἰμιμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17178

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

Ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξει περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένους ἱππεύειν ἐπειδὴ πάντα ἐώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο ίδιος ο Μαντίθεος αναγνωρίζει πως ποτέ δεν ενεπλάκη σε δικαστικούς αγώνες.
2. Οι Αθηναίοι και Βοιωτοί ιππείς θεωρούσαν το ιππικό των Λακεδαιμονίων στη μάχη στην Αλίαρτο αξιόμαχο.
3. Όταν οι Αθηναίοι έσπευσαν να βοηθήσουν στην Αλίαρτο με οπλίτες και ιππικό, κάποιιοι κατατάχτηκαν στο ιππικό χωρίς όρους και προϋποθέσεις.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

β. Να απαντήσετε τις ερωτήσεις:

1. «...καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας»: Σε τι ακριβῶς αναφέρεται ο Μαντίθεος με τη φράση «εἰς τοιούτους ἀγῶνας»; (μονάδες 2)
2. «ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον»: Τι εννοεῖ ο Μαντίθεος με τη χρήση του ὀρου «ἀδοκιμάστων»; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

17178

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§15-16

Αργότερα, μέλη της βουλῆς, ὅταν εἶχαμε ἐκστρατεύσει στην Κόρινθο και ὅλοι γνώριζαν ἐκ των προτέρων ὅτι θα χρειαστεί να κινδυνεύσουν, ἐνῶ ἄλλοι ἀποσκιρτούσαν, ἐγὼ ἐπιδίωξα και πέτυχα να πολεμήσω ἐναντίον των ἐχθρῶν τοποθετημένους στην πρώτη γραμμῆ. Και παρότι η φυλὴ μας εἶχε βαρύτατες ἀπώλειες και πάρα πολλοὶ ἐπέσαν στο πεδίο της μάχης, ἀποχώρησα μετὰ τον σπουδαίον Στειριέα, ὁ οὗτος λοιδοροῦσε συλλήβδην τους πάντες ως δειλοῦς. Ὅχι πολλές ἡμέρες ἀργότερα μετὰ τα γεγονότα αὐτά, ὅταν εἶχαν καταληφθεὶ στην Κόρινθο οχυρὲς θέσεις, ὥστε να μην μποροῦν να περάσουν οἱ ἐχθροί, ἀποφάσισαν οἱ ἐπικεφαλῆς να ἀποσπάσουν κάποια τμήματα που θα ἐσπευδαν να βοηθήσουν, ἐπειδὴ ὁ Αἰγισίλαος εἶχε εἰσβάλει στη Βοιωτία. Τότε, ἐνῶ ὅλους τους εἶχε καταλάβει πανικός (με το δίκιο τους, μέλη της βουλῆς — γιατί ἦταν τρομερὸ να ἔχουν σωθεὶ μόλις και μετὰ βίας πριν ἀπὸ λίγο και να ἀντιμετωπίσουν ἄλλο κίνδυνο), ἐγὼ παρουσιάστηκα στον ταξίαρχο και του ζήτησα να στείλει χωρὶς κλήρωση το δικό μας τμήμα.

Μτφρ. Ἐπιστημονικὴ Ομάδα

B4. Να γράψετε μία **σύνθετη λέξη** της Νέας Ἑλληνικῆς, με **πρῶτο ἢ δεῦτερο συνθετικό** καθεμία ἀπὸ τις παρακάτω λέξεις του ἀρχαίου διδαγμένου κειμένου: **γραφὴν, πόλει, πάντας, ἵππους, νόμον.**

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, Ἑλληνικά Βιβλ.6, κεφ. 4 §§4-6.2

(ἐκδ. του E.C. Marchant, Οξφόρδη: Clarendon Press, 1900, ἀνατ. 1968)

Ἡ ἐπιμονὴ των Θηβαίων να μην ἀφήσουν ἀυτόνομες τις ὑπόλοιπες βοιωτικὲς πόλεις — να μην διαλύσουν, ἐπομένως, το Κοινὸ των Βοιωτῶν — οδήγησε σε ἐκστρατεία του Σπαρτιάτη βασιλιά Κλεόμβροτου στη Βοιωτία. Ἡ προσπάθεια εἶχε ἀτυχή κατάληξη για τους Λακεδαιμόνιους και τους συμμάχους τους.

Ταῦτα δὲ ποιήσας καὶ ἀναβάς ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἐστρατοπεδεύσατο ἐν Λεύκτροις τῆς Θεσπικῆς. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐστρατοπεδεύσαντο ἐπὶ τῷ ἀπαντικρῷ λόφῳ οὐ πολὺ διαλείποντες, οὐδένας ἔχοντες συμμάχους ἀλλ' ἢ τοὺς Βοιωτοὺς. Ἐνθα δὴ τῷ Κλεομβρότῳ οἱ μὲν φίλοι προσιόντες ἔλεγον Ὡ Κλεόμβροτε, εἰ ἀφήσεις τοὺς Θηβαίους ἄνευ μάχης, κινδυνεύσεις ὑπὸ τῆς πόλεως τὰ ἔσχατα παθεῖν. Ἀναμνησθήσονται γάρ σου καὶ ὅτε εἰς Κυνὸς κεφαλὰς

17178

ἀφικόμενος οὐδὲν τῆς χώρας τῶν Θηβαίων ἐδήσας, καὶ ὅτε ὕστερον στρατεύων ἀπεκρούσθης τῆς ἐμβολῆς, Ἀγησιλάου ἀεὶ ἐμβάλλοντος διὰ τοῦ Κιθαιρῶνος. Εἶπερ οὖν ἢ σαυτοῦ κήδη ἢ τῆς πατρίδος ἐπιθυμεῖς, ἀκτέον ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Οἱ μὲν φίλοι τοιαῦτα ἔλεγον· οἱ δ' ἐναντίοι· Νῦν δὴ, ἔφασαν, δηλώσει ὁ ἀνὴρ εἰ τῷ ὄντι κήδεται τῶν Θηβαίων, ὥσπερ λέγεται. Ὁ μὲν δὴ Κλεόμβροτος ταῦτα ἀκούων παρωξύνετο πρὸς τὸ μάχην συνάπτειν.

δηόω-ῶ: ερημώνω, καταστρέφω μία περιοχή

ἀκτέον: πρέπει να επιτεθείς (ρηματικό επίθετο από το ἄγω)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Ταῦτα δὲ ποιήσας ... διὰ τοῦ Κιθαιρῶνος**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

Ταῦτα: είναι στο

συμμάχους: είναι στο

σου: είναι στο

τῶν Θηβαίων: είναι στο

Ἀγησιλάου: είναι στο

(μονάδες 5)

β. «**Ἦ Κλεόμβροτε, εἰ ἀφήσεις τοὺς Θηβαίους ἄνευ μάχης, κινδυνεύσεις ὑπὸ τῆς πόλεως τὰ ἔσχατα παθεῖν**»: Οι φίλοι του Κλεόμβροτου διατυπώνουν εδώ μια προειδοποίηση με υποθετικό λόγο. Να διακρίνετε την υπόθεση από την απόδοση (μονάδες 2) και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου τεκμηριώνοντας την απάντησή σας (μονάδες 3).

Μονάδες 10

17178-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

A1.

α.

1. – Σ: οὐδεις ἂν ἀποδείξει περιὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφήν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην
2. – Λ: πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἰππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας.
3. –Σ: ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον

β.

1. Αναφέρεται σε περιπτώσεις δικαστικής διαμάχης, στις οποίες έχει προαναφερθεί με τους όρους δίκην, γραφήν, εἰσαγγελίαν.
2. Με τον όρο αυτό ο Μαντίθεος αναφέρεται στην παράνομη ενέργεια κάποιων συμπολιτών του που στρατεύτηκαν στο σώμα των ιππέων, χωρίς να έχουν προηγουμένως περάσει από την απαραίτητη διαδικασία δοκιμασίας.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§15-16

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο από τον Ὑπὲρ Μαντιθέου λόγο μπορεί να συσχετιστεί με το αρχαίο διδαγμένο κείμενο ως προς τη συμπεριφορά του ομιλητή στο πλαίσιο των στρατιωτικών υποχρεώσεών του. Επιβεβαιώνεται το στρατιωτικό του ήθος μέσα από συγκεκριμένα περιστατικά όπως ο ηρωισμός του στην εκστρατεία της Κορίνθου, αλλά και η τολμηρή και θαρραλέα πρωτοβουλία του να λάβει μέρος το τμήμα του χωρίς κλήρωση σε νέο θανάσιμο κίνδυνο, στην αντιμετώπιση του σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαου που είχε εισβάλει στη Βοιωτία.

B4. γραφομηχανή, γραφολόγος, καλλιγραφία - πολιούχος, πολεοδομία, πολιορκώ - παντογνώστης, παντοδυναμία, παντοκράτορας - ιππόκαμπος, ιπποδύναμη, έφιππος - νομοσχέδιο, νομοθεσία, παρανομία

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ξενοφών, Ἑλληνικά Βιβλ.6, κεφ. 4 §§4-6.2

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Ἵστερ' ἀπ' αὐτὴν ἐπιτυχίαν βάδισε πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας καὶ στρατοπέδευσε ἐν Λεύκτραις τῶν Θεσπιῶν. Οἱ Θηβαῖοι στρατοπέδευσαν ἐν ἀντικρινῷ λόφῳ, ἐν μικρῇ ἀπόστασιν,	Ἀφοῦ ἔκανε αὐτὰ καὶ ἀνέβηκε ἀπὸ τῆς θάλασσης (πρὸς τὸ ἐσωτερικόν) στρατοπέδευσε ἐν Λεύκτραις τῆς περιοχῆς τῶν Θεσπιῶν. Οἱ Θηβαῖοι στρατοπέδευσαν ἐν ἀπέναντι κοντινῷ λόφῳ, χωρὶς κανέναν
---	--

17178-Λύση

δίχως άλλους συμμάχους από τους Βοιωτούς. Οι φίλοι του Κλεόμβροτου πήγαιναν και του ἔλεγον: «Κλεόμβροτε, αν αφήσεις τους Θηβαίους να φύγουν δίχως μάχη, θα κινδυνέψει η ζωή σου από την πόλη μας· θα θυμηθούν και τη φορά εκείνη όπου ἔφτασες ως τις Κυνός Κεφαλές δίχως καθόλου να λεηλατήσεις τα εδάφη των Θηβαίων, και την ἄλλη σου εκστρατεία αργότερα όπου αποκρούστηκε η εισβολή σου — ενώ ο Αγησίλαος πάντα κατόρθωνε να εισβάλλει από τον Κιθαιρώνα. Αν λοιπόν θέλεις το καλό σου ἢ και να ξαναδείς την πατρίδα σου, πρέπει να διατάξεις επίθεση». Τέτοια ἦταν τα λόγια των φίλων του· οι αντίπαλοί του πάλι ἔλεγον: «Τώρα θα δείξει ο ἄνθρωπος αυτός αν σ' ἀλήθεια ευνοεῖ τους Θηβαίους, καθώς λένε». Τούτες οι κουβέντες παρακινούσαν φυσικά τον Κλεόμβροτο να δώσει μάχη.

Μτφρ. Ρ. Ρούφος. 1966.

ἄλλο σύμμαχο παρά μόνο τους Βοιωτούς. Τότε οι φίλοι του Κλεόμβροτου τον πλησίασαν και του εἶπαν: «Αν αφήσεις, Κλεόμβροτε, τους Θηβαίους χωρίς μάχη, θα κινδυνεύσεις να πάθεις τα χειρότερα κακά από την πόλη. Γιατί θα θυμηθούν σε βάρος σου και την περίπτωση που ἔφτασες κάποτε στις Κυνός Κεφαλές και δε λεηλάτησες τη χώρα των Θηβών, καθώς και τη δεύτερη φορά που εξεστράτευσες και αποκρούστηκες με αποτέλεσμα να μην εισβάλλεις, ενώ ο Αγησίλαος πάντα κατάφερνε να εισβάλλει μέσω του Κιθαιρώνα. Αν λοιπόν ενδιαφέρεσαι για τον εαυτό σου ἢ επιθυμείς την πατρίδα σου, πρέπει να επιτεθείς εναντίον των Θηβαίων». Οι φίλοι του αυτά του ἔλεγον· οι αντίπαλοί του πάλι ἔλεγον τα εξής: «Τώρα πράγματι θα δείξει ο ἄνθρωπος αν σ' ἀλήθεια φροντίζει για τους Θηβαίους, ὅπως κατηγορεῖται». Στο ἄκουσμα αυτών ο Κλεόμβροτος ὀργιζόταν και ξεσηκωνόταν να συνάψει μάχη.

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης. 2005.

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

Ταῦτα: εἶναι σύστοιχο αντικείμενο στη μετοχή ποιήσας.

συμμάχους: εἶναι κατηγορούμενο στο αντικείμενο οὐδένας (από τη μετοχή ἔχοντες).

σου: εἶναι αντικείμενο στο ρήμα ἀναμνησθήσονται.

τῶν Θηβαίων: εἶναι ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός (γενική κτητική) στο χώρας.

Αγησίλαου: εἶναι υποκείμενο στη μετοχή ἐμβάλλοντος (γενική ἀπόλυτη).

(μονάδες 5)

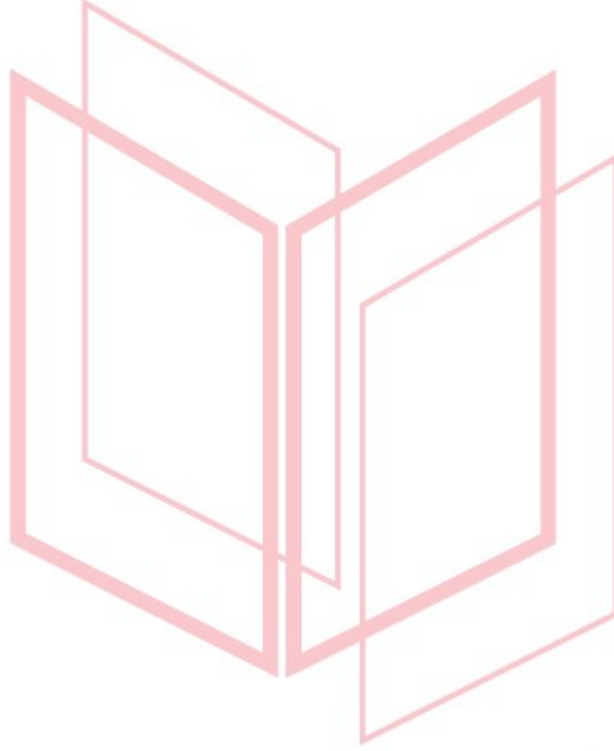
17178-Λύση

β.

Υπόθεση: *εί αφήσεις τούς Θηβαίους άνευ μάχης (εί + οριστική μέλλοντα),*

Απόδοση: *κινδυνεύσεις υπό τῆς πόλεως τὰ ἔσχατα παθεῖν (οριστική μέλλοντα).*

Ο υποθετικός λόγος δηλώνει αυτό που ο ομιλητής θεωρεί ως πραγματικό (στο μέλλον), δηλαδή τον βέβαιο κίνδυνο που θα διατρέξει στο μέλλον ο Κλεόμβροτος.

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18946

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

Ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδειξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἑμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένους ἱππεύειν ἐπειδὴ πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἑμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος αρνείται ότι ήταν φιλόδικος όπως οι υπόλοιποι Αθηναίοι.
2. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στη συμμαχία Σπαρτιατών και Θηβαίων με αφορμή τη μάχη στην Αλίαρτο.
3. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει ο Μαντίθεος ο Ορθόβουλος, ως φύλαρχος, κρατούσε τον κατάλογο των ιππέων.
4. Ο Μαντίθεος αναφέρει ότι κάποιοι Αθηναίοι κατατάχθηκαν στο ιππικό σε αντίθεση με τον σχετικό νόμο.
5. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι θα ήταν πιο ασφαλής εάν υπηρετούσε στο πεζικό και γι' αυτό ζήτησε από τον Ορθόβουλο να τον τοποθετήσει εκεί.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§15-16

Αργότερα, μέλη της βουλής, όταν είχαμε εκστρατεύσει στην Κόρινθο και όλοι γνώριζαν εκ των προτέρων ότι θα χρειαστεί να κινδυνεύσουν, ενώ άλλοι αποσκιρτούσαν, εγώ επιδίωξα

18946

και πέτυχα να πολεμήσω εναντίον των εχθρών τοποθετημένος στην πρώτη γραμμή. Και παρότι η φυλή μας είχε βαρύτατες απώλειες και πάρα πολλοί έπεσαν στο πεδίο της μάχης, αποχώρησα μετά τον σπουδαίο Στειριέα, ο οποίος λαιδορούσε συλλήβδην τους πάντες ως δειλούς. Όχι πολλές ημέρες αργότερα μετά τα γεγονότα αυτά, όταν είχαν καταληφθεί στην Κόρινθο οχυρές θέσεις, ώστε να μην μπορούν να περάσουν οι εχθροί, αποφάσισαν οι επικεφαλής να αποσπάσουν κάποια τμήματα που θα έσπευδαν να βοηθήσουν, επειδή ο Αγησίλαος είχε εισβάλει στη Βοιωτία. Τότε, ενώ όλους τους είχε καταλάβει πανικός (με το δικό τους, μέλη της βουλής — γιατί ήταν τρομερό να έχουν σωθεί μόλις και μετά βίας πριν από λίγο και να αντιμετωπίσουν άλλο κίνδυνο), εγώ παρουσιάστηκα στον ταξίαρχο και του ζήτησα να στείλει χωρίς κλήρωση το δικό μας τμήμα.

Μτφρ. Επιστημονική Ομάδα

B4. Να βρείτε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μία **ετυμολογικά συγγενή λέξη** για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **παράδειγμα, ακαταμάχητος, συλλεκτικός, βαθμός, συσκευή.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ίσοκράτης, Κατά Λοχίτου §§9-11

(έκδ. των Mathieu Ed., Brémond G. Παρίσι: Les Belles Lettres, 1929, ανατ. 1963)

Ο κατήγορος δέχτηκε επίθεση από έναν νεαρό αριστοκράτη, τον Λοχίτη, και τον οδήγησε σε δίκη. Αρχικά υποστήριξε ότι η σοβαρότητα των αδικημάτων ύβρεως αποδεικνυόταν και από την αυστηρότητα των προβλεπόμενων από την πολιτεία ποινών, για να προσδώσει τελικά στην υπόθεση πολιτική χροιά. Το απόσπασμα είναι από τον Επίλογο.

Ἦγοῦμαι δ' ὑμᾶς οὕτως ἂν ἀξίως ὀργισθῆναι τοῦ πράγματος, εἰ διεξέλθοιτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅσω μείζον ἐστὶν τοῦτο τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων. **Εὐρήσετε γὰρ τὰς μὲν ἄλλας ἀδικίας μέρος τι τοῦ βίου βλαπτούσας, τὴν δ' ὕβριν ὅλοις τοῖς πράγμασιν λυμαιομένην, καὶ πολλοὺς μὲν οἴκους δι' αὐτὴν διαφθαρέντας, πολλὰς δὲ πόλεις ἀναστάτους γεγενημένας.** Καὶ τί δεῖ τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς λέγοντα διατρίβειν; Αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς δις ἤδη τὴν δημοκρατίαν ἐπέιδομεν καταλυθεῖσαν καὶ δις τῆς ἐλευθερίας ἀπεστερήθημεν οὐχ ὑπὸ τῶν ταῖς ἄλλαις πονηρῆαις ἐνόχων ὄντων ἀλλὰ διὰ τοὺς καταφρονοῦντας τῶν νόμων καὶ βουλομένους τοῖς μὲν πολεμίους δουλεῦειν, τοὺς δὲ πολίτας ὑβρίζειν. Ἵν οὔτος εἶς ὢν

18946

τυγχάνει. Καί γὰρ εἰ τῶν τότε κατασταθέντων νεώτερός ἐστιν, ἀλλὰ τὸν γε τρόπον ἔχει τὸν ἐξ ἐκείνης τῆς πολιτείας. Αὗται γὰρ αἱ φύσεις εἰσὶν αἱ παραδοῦσαι μὲν τὴν δύναμιν τὴν ἡμετέραν τοῖς πολεμίοις, κατασκάψασαι δὲ τὰ τεῖχη τῆς πατρίδος, πεντακοσίους δὲ καὶ χιλίους ἀκρίτους ἀποκτείνας τῶν πολιτῶν.

διεξέρχομαι: διηγούμαι λεπτομερειακά

ὄλοις τοῖς πράγμασιν λυμαιομένην: να καταστρέφει τα πάντα

ἐπίδομεν < ἐφοράω-ῶ: παρατηρῶ, βλέπω

δουλεύω: εἶμαι δούλος

καθίσταμαι: εγκαθιστῶ/ιδρύω νέο πολίτευμα

ἀκρίτους: χωρίς να δικαστούν

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Καὶ τί δεῖ ... τὸν ἐξ ἐκείνης τῆς πολιτείας*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων/φράσεων του κειμένου:

τῶν ἀμαρτημάτων : εἶναι στο

ὄλοις: εἶναι στο

ἀναστάτους: εἶναι στο

ὑπὸ τῶν ὄντων: εἶναι στο

δουλεύειν: εἶναι στο

αἱ παραδοῦσαι: εἶναι στο

(μονάδες 6)

β. «*Εὐρήσετε γὰρ τὰς μὲν ἄλλας ἀδικίας μέρος τι τοῦ βίου βλαπτούσας, τὴν δ' ὕβριν ὄλοις τοῖς πράγμασιν λυμαιομένην, καὶ πολλοὺς μὲν οἴκους δι' αὐτὴν διαφθαρέντας, πολλὰς δὲ πόλεις ἀναστάτους γεγενημένας*». : Ο ομιλητής για να ενισχύσει την επιχειρηματολογία του διατυπώνει στο απόσπασμα τέσσερις διαπιστώσεις που αποδίδονται με μετοχές. Να βρείτε το είδος των μετοχών και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 4)

18946-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

A1.

1.– Σ: Ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεις ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην·καίτοι ἐτέρους ὄρατε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας.

2.– Λ: ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τούς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν

3.– Σ: ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν/τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου

4. – Σ: ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον

5. – Λ: ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§15-16

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο από τον Ὑπὲρ Μαντιθέου λόγο μπορεί να συσχετιστεί με το αρχαίο διδαγμένο κείμενο ως προς τη συμπεριφορά του ομιλητή στο πλαίσιο των στρατιωτικῶν υποχρεώσεών του. Επιβεβαιώνεται το στρατιωτικό του ἦθος μέσα από συγκεκριμένα περιστατικά ὅπως ο ηρωισμός του στην εκστρατεία της Κορίνθου, ἀλλὰ και ἡ τολμηρὴ και θαρραλέα πρωτοβουλία του να λάβει μέρος το τμήμα του χωρὶς κλήρωση σε νέο θανάσιμο κίνδυνο, στην αντιμετώπιση του σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαου που εἶχε εἰσβάλλει στη Βοιωτία.

B4. ἀποδείξαι, συμμαχίαν, κατειλεγμένος/καταλόγου, ἀναβάντων/ἀνάβηθι, παρασκευάσαντα

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ἴσοκράτης, Κατὰ Λοχίτου §§9-11

Ενδεικτικὲς νεοελληνικὲς αποδόσεις

Νομίζω δε ὅτι σεις τότε θα οργιζόσασταν ὅσο ἀρμόζει σχετικά με τὴν υπόθεση αὐτή, ἀν ἐξετάζατε βαθιὰ πόσο μεγαλύτερο εἶναι τὸ ἀδίκημα τούτο ἀπὸ τὰ ἄλλα. Θα βρεῖτε, δηλαδή, ὅτι οἱ μὲν ἄλλες ἀδικίες βλάπτουν ἓνα μικρὸ μέρος τῆς ζωῆς, ἡ δε κακοποίηση καταστρέφει τὰ πάντα, καὶ ὅτι πολλὲς μὲν οἰκογένειες ἐξαιτίας αὐτῆς ἀφανίστηκαν,	Ἐχω ἀκόμα τὴν ἰδέα, ὅτι τὸ πρᾶγμα τότε θα σας κινήσει, ὅσο ἀξίζει, τὴν οργή, ὅταν υπολογίσετε με τὸ νου σας, πόσο μεγαλύτερο εἶναι τούτο τὸ παράπτωμα ἀπὸ τὰ ἄλλα. Θα βρεῖτε δηλαδή, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἀδικήματα προξενοῦν βλάβη σε μικρὸ μέρος τοῦ βίου, ἐνῶ ἡ προσβολὴ καταστρέφει τὸ σύνολο καὶ ὅτι πολλὲς οἰκογένειες
---	---

18946-Λύση

πολλές δε πόλεις αναστατώθηκαν.

Αλλά ποια η ανάγκη να χάνω την ώρα μου αναφέροντας τις συμφορές των άλλων; Επειδή εμείς οι ίδιοι είδαμε δύο φορές μέχρι τώρα να καταργείται η δημοκρατία και δύο φορές χάσαμε την ελευθερία μας όχι από εκείνους οι οποίοι μπορεί να κατηγορηθούν για άλλες τους πανουργίες, αλλά εξαιτίας αυτών που περιφρονούν τους νόμους και που θέλουν να είναι δούλοι στους εχθρούς και να κακοποιούν τους συμπολίτες τους. Ένας εκ τούτων τυγχάνει να είναι και αυτός (εδώ). Διότι και αν είναι νεότερος από εκείνους οι οποίοι τότε κατέλαβαν την εξουσία, πάντως έχει τον χαρακτήρα που διαμορφώθηκε από το πολίτευμα εκείνο. Επειδή οι τέτοιοι τύποι είναι που παρέδωσαν μεν τον στρατό μας στους εχθρούς, γκρέμισαν δε από θεμελίων τα τείχη της πατρίδας, φόνευσαν δε χίλιους πεντακόσιους συμπολίτες, χωρίς να τους δικάσουν.

Μτφρ. Γ. Δ. Ζευγώλης, 1957. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

Γ4.
α.

τῶν ἀμαρτημάτων: ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, (γενική συγκριτική) από το *μειζόν*.

ὄλοις: ομοιόπτωτος ονοματικός (κατηγορηματικός) προσδιορισμός στο *τοῖς πράγμασι*

ἀναστάτους : κατηγορούμενο στο *πόλεις* (από τη μετοχή *γεγεννημένας*)

ὑπό τῶν ὄντων: (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο *ἀπεστερήθημεν*.

εξοντώθηκαν εξ αιτίας της και πολλές πόλεις ρημάχτηκαν.

Και γιατί να χάνω τον καιρό μου εξιστορώντας τις συμφορές των άλλων; Εμείς οι ίδιοι δηλαδή ζήσαμε για να δούμε να καταλύεται δυο φορές το δημοκρατικό πολίτευμα και δυο φορές χάσαμε την ελευθερία μας όχι εξ αιτίας εκείνων που είναι ένοχοι για άλλα εγκλήματα, παρά εξ αιτίας εκείνων που περιφρονούν τους νόμους και θέλουν να είναι δούλοι των εχθρών μας και να εξευτελίζουν τους συμπολίτες τους. Ένας απ' αυτούς είναι και ο κύριος από δω. Διότι, αν και είναι νεώτερος από το τότε πολιτικό καθεστώς, αλλά το χαρακτήρα του τουλάχιστο τον πήρε από εκείνο το πολίτευμα. Διότι οι άνθρωποι που έχουν αυτό το φυσικό, είναι που παρέδωσαν τη δική μας δύναμη στους εχθρούς μας, που κατέσκαψαν τα τείχη της πατρίδος και που εκτέλεσαν χωρίς να τους δικάσουν, χίλιους πεντακόσιους πολίτες.

Μτφρ. Θ. Παπακωνσταντίνου & Ε. Πανέτσος. [Χ.Χ.]

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

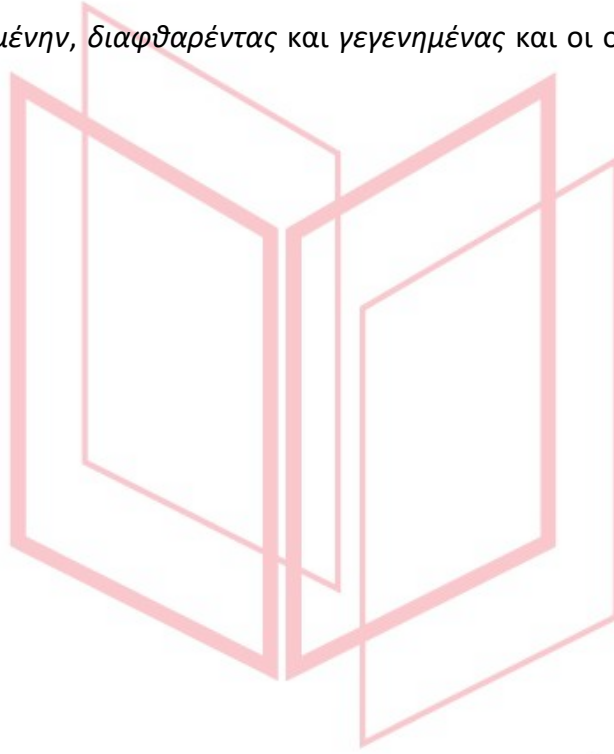
18946-Λύση

δουλεύειν: (τελικό απαρέμφατο) αντικείμενο στη μετοχή *βουλομένους*.

αί παραδοῦσαι: επιθετική μετοχή ως κατηγορούμενο στο υποκείμενο *αί φύσεις* (από το συνδετικό ρήμα *εἰσίν*).

β.

Οι διαπιστώσεις του ομιλητή αποδίδονται με τέσσερις κατηγορηματικές μετοχές *βλαπτούσας, λυμαιομένην, διαφθαρέντας* και *γεγενημένας* και οι οποίες εξαρτώνται από το ρήμα *εὐρήσατε*.

αἰμιπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18947

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

Ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδείς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένους ἱππεύειν ἐπειδὴ πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Σε τι διαφοροποιούνταν η συμπεριφορά του Μαντίθεου από τους άλλους Αθηναίους στρατιώτες στη μάχη που ἔλαβε χώρα στην Αλίαρτο;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, Ἑλληνικά Βιβλ.3, κεφ.5 §§21-23

Στα Ἑλληνικά ο ιστορικός Ξενοφῶν περιγράφει τα γεγονότα της μάχης στην Αλίαρτο (395 π.Χ.), στην οποία αναφέρεται και ο Μαντίθεος.

Εκείνη τη μέρα λοιπὸν τὸ ἠθικὸ τῶν Θηβαίων ἦταν πεσμένο, γιατί ἐκρίναν πως οἱ ζημιές που εἶχαν πάθει δὲν ἦταν μικρότερες ἀπὸ ἐκείνες που εἶχαν προκαλέσει στους ἀντιπάλους. Τὴν επομένη, μαθαίνοντας ὅτι οἱ Φωκεῖς κι ὅλοι οἱ ἄλλοι (σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων) εἶχαν φύγει νύχτα κι εἶχαν σκορπίσει ὁ καθένας στον τόπο του, ἀρχισαν νὰ νιώθουν πολὺ περήφανοι γιὰ τὸ κατόρθωμά τους. Ὅταν ὁμως φάνηκε ὁ Πausanίας με τὸν στρατὸ ἀπὸ τὴν Λακεδαίμονα, νόμισαν ξανά πως διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο, καὶ λένε πως πολλή σιγὴ καὶ κατῆφεια επικρατοῦσε ἀνάμεσά τους. Ὡστόσο τὴν ἄλλη μέρα ἔφτασαν οἱ Αθηναῖοι καὶ παρατάχτηκαν μαζί τους, ἐνῶ ὁ Πausanίας οὔτε προχωροῦσε οὔτε ἀρχίζε μάχη· τότε τὸ ἠθικὸ τῶν Θηβαίων ἀναπτερώθηκε. (...) Ὁ Πausanίας κι οἱ ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι αξιωματοῦχοι συλλογίστηκαν ὅτι ὁ Λύσανδρος εἶχε σκοτωθεῖ κι ὁ στρατὸς του εἶχε φύγει νικημένος, ὅτι οἱ Κορίνθιοι δὲν συμμετείχαν στὴν ἐκστρατεία κι ὅτι ὅσοι ἔπαιρναν μέρος

ήταν απρόθυμοι· συλλογίστηκαν ακόμα και το πρόβλημα του ιππικού, ότι οι αντίπαλοι είχαν ιππικό πολύ κι εκείνοι λίγο — και, το σπουδαιότερο, ότι οι νεκροί κείτονταν κάτω από τα τείχη, έτσι που και να νικούσαν δεν θα τους ήταν εύκολο να τους περιμαζέψουν, εξαιτίας των φρουρών στους πύργους· για όλους αυτούς τους λόγους αποφάσισαν να κάνουν εκχειρία για την παραλαβή των νεκρών.

Μτφρ. Ρ. Ρούφος

B4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με **ομόρριζα** (απλά ή σύνθετα) του ρήματος **σκέψασθε**, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- Δεν ήταν τυχαία ενέργεια, έγινε
- Συνελήφθη από την αστυνομία ως που παρακολουθούσε και φωτογράφιζε τη στρατιωτική βάση.
- Το πρόβλημα αυτό δεν λύνεται εύκολα, θέλει πολλή
- Μια ενέργεια παραλίγο να του στοιχίσει τη ζωή.
- Παρακολούθησα μια τηλεοπτική εκπομπή με των γεγονότων της χρονιάς που μας πέρασε.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, Ἑλληνικά Βιβλ.6, κεφ. 4 §§4-6.2

(έκδ. του E.C. Marchant, Οξφόρδη: Clarendon Press, 1900, ανατ. 1968)

Η επιμονή των Θηβαίων να μην αφήσουν αυτόνομες τις υπόλοιπες βοιωτικές πόλεις – να μην διαλύσουν, επομένως, το Κοινό των Βοιωτών – οδήγησε σε εκστρατεία του Σπαρτιάτη βασιλιά Κλεόμβροτου στη Βοιωτία. Η προσπάθεια είχε ατυχή κατάληξη για τους Λακεδαιμόνιους και τους συμμάχους τους.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Ταῦτα δὲ ποιήσας καὶ ἀναβάς ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἐστρατοπεδεύσατο ἐν Λεύκτροις τῆς Θεσπικῆς. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐστρατοπεδεύσαντο ἐπὶ τῷ ἀπαντικρῦ λόφῳ οὐ πολὺ διαλείποντες, οὐδένας ἔχοντες συμμάχους ἀλλ' ἢ τοὺς Βοιωτοὺς. Ἐνθα δὴ τῷ Κλεομβρότῳ οἱ μὲν φίλοι προσιόντες ἔλεγον· Ὡ Κλεόμβροτε, εἰ ἀφήσεις τοὺς Θηβαίους ἄνευ μάχης, κινδυνεύσεις ὑπὸ τῆς πόλεως τὰ ἔσχατα παθεῖν. Ἄναμνησθήσονται γὰρ σου καὶ ὅτε εἰς Κυνὸς κεφαλὰς ἀφικόμενος οὐδὲν τῆς χώρας τῶν Θηβαίων ἐδήωσας, καὶ ὅτε ὕστερον στρατεύων ἀπεκρούσθης τῆς ἐμβολῆς, Ἀγησιλάου ἀεὶ ἐμβάλλοντος διὰ τοῦ Κιθαιρῶνος.

18947

Εἴπερ οὖν ἡ σαυτοῦ κήδη ἢ τῆς πατρίδος ἐπιθυμεῖς, ἀκτέον ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Οἱ μὲν φίλοι τοιαῦτα ἔλεγον· οἱ δ' ἐναντίοι· Νῦν δὴ, ἔφασαν, δηλώσει ὁ ἀνὴρ εἰ τῷ ὄντι κήδεται τῶν Θηβαίων, ὥσπερ λέγεται. Ὁ μὲν δὴ Κλεόμβροτος ταῦτα ἀκούων παρωξύνετο πρὸς τὸ μάχην συνάπτειν.

δηόω-ᾶ: ερημώνω, καταστρέφω μία περιοχή

ἀκτέον: πρέπει να επιτεθείς (ρηματικό επίθετο από το ἄγω)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Ταῦτα δὲ ποιήσας ... διὰ τοῦ Κιθαιῶνος.**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. «**Ταῦτα ποιήσας ... Κιθαιῶνος.**». Ο Ξενοφών στο παραπάνω απόσπασμα χρησιμοποιεί αρκετούς επιρρηματικούς προσδιορισμούς προκειμένου ο αναγνώστης να έχει εποπτεία του χώρου όπου εξελίσσονται τα γεγονότα. Να γράψετε πέντε τέτοιους προσδιορισμούς δηλώνοντας και τον αντίστοιχο ρηματικό τύπο που προσδιορίζουν. (μονάδες 5)

β. «**Ἀναμνησθήσονται ... Κιθαιῶνος**»: Να διακρίνετε ως προς το είδος τους τις προτάσεις της περιόδου (κύριες-δευτερεύουσες, είδος δευτερευουσών) (μονάδες 5).

Μονάδες 10

αλημπινίσις
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18947-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13*

A1. Ο Μαντίθεος, σε αντίθεση με άλλους Αθηναίους που έσπευσαν να καταταγούν στους ιππείς με μόνο κριτήριο την ασφάλειά τους, ζήτησε εθελοντικά να διαγραφεί από τον κατάλογο των ιππέων, παρά το γεγονός ότι εκεί ανήκε, προκειμένου να στρατευθεί ως απλός πολίτης, θεωρώντας προσβλητικό για τον ίδιο να μη συμμετέχει στους ίδιους κινδύνους με τους υπόλοιπους συμπολίτες του.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Ξενοφῶν, Ἑλληνικά Βιβλ.3, κεφ.5 §§21-23*

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο από τα *Ἑλληνικά* του Ξενοφώντα επιβεβαιώνει από τη μία τον ισχυρισμό του Μαντίθεου για την υπεροχή του ιππικού και τη μεγαλύτερη ασφάλεια που παρείχε στους Αθηναίους και Βοιωτούς αναβάτες, αλλά από την άλλη δεν διαφαίνεται ότι οι οπλίτες στη συγκεκριμένη περίπτωση θα αντιμετώπιζαν σοβαρό κίνδυνο από το εχθρικό πεζικό, καθώς υπήρχε απροθυμία στη συμμαχία των Πελοποννησίων. Επομένως, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί διττά: είτε ως προς την εμβάθυνση της συγκεκριμένης ιστορικής αναφοράς που κάνει ο Μαντίθεος είτε ως προς την αξιολόγηση της στάσης του Μαντίθεου συνεκτιμώντας και τις ιστορικές πληροφορίες του Ξενοφώντα.

B4. σκόπιμα/εσκεμμένα, κατάσκοπος, σκέψη, απερίσκεπτη, ανασκόπηση

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Ξενοφῶν, Ἑλληνικά Βιβλ.6, κεφ. 4 §§4-6.2*

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Ἵστερ' ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐπιτυχίᾳ βᾶδισε πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας καὶ στρατοπέδευσε στὰ Λεύκτρα τῶν Θεσπιῶν. Οἱ Θηβαῖοι στρατοπέδευσαν στὸν ἀντικρινὸ λόφον, σὲ μικρὴ ἀπόστασιν, δίχως ἄλλους συμμάχους ἀπὸ τοὺς Βοιωτοὺς. Οἱ φίλοι τοῦ Κλεομβρότου πῆγαιναν καὶ τοῦ ἔλεγον: «Κλεόμβροτε, ἀν ἀφήσεις τοὺς Θηβαίους νὰ φύγουν δίχως μάχην, θὰ κινδυνέψῃ ἡ ζωὴ σου ἀπὸ τὴν πόλιν μας· θὰ θυμηθῶν καὶ τὴν φορὰ ἐκείνη ὅπου ἔφτασες ὡς τὴς Κυνός

Ἄφου ἔκανε αὐτὰ καὶ ἀνέβηκε ἀπὸ τὴν θάλασσαν (πρὸς τὸ ἐσωτερικόν) στρατοπέδευσε στὰ Λεύκτρα τῆς περιοχῆς τῶν Θεσπιῶν. Οἱ Θηβαῖοι στρατοπέδευσαν στὸν ἀπέναντι κοντινὸ λόφον, χωρὶς κανέναν ἄλλο σύμμαχον παρά μόνο τοὺς Βοιωτοὺς. Τότε οἱ φίλοι τοῦ Κλεόμβροτου τὸν πλησίασαν καὶ τοῦ εἶπαν: «Ἄν ἀφήσεις, Κλεόμβροτε, τοὺς Θηβαίους χωρὶς μάχην, θὰ κινδυνεύσεις νὰ πάθῃς τὰ χειρότερα κακὰ ἀπὸ τὴν πόλιν. Γιατί θὰ θυμηθῶν σὲ βάρους σου καὶ τὴν περίπτωσιν που ἔφτασες κάποτε

18947-Λύση

Κεφαλές δίχως καθόλου να ληλατήσεις τα εδάφη των Θηβαίων, και την άλλη σου εκστρατεία αργότερα όπου αποκρούστηκε η εισβολή σου — ενώ ο Αγησίλαος πάντα κατόρθωνε να εισβάλλει από τον Κιθαιρώνα. Αν λοιπόν θέλεις το καλό σου ή και να ξαναδείς την πατρίδα σου, πρέπει να διατάξεις επίθεση». Τέτοια ήταν τα λόγια των φίλων του· οι αντίπαλοί του πάλι έλεγαν: «Τώρα θα δείξει ο άνθρωπος αυτός αν στ' αλήθεια ευνοεί τους Θηβαίους, καθώς λένε». Τούτες οι κουβέντες παρακινούσαν φυσικά τον Κλεόμβροτο να δώσει μάχη.

Μτφρ. Ρ. Ρούφος. 1966.

στις Κυνός Κεφαλές και δε ληλατήσες τη χώρα των Θηβών, καθώς και τη δεύτερη φορά που εξεστράτευσες και αποκρούστηκες με αποτέλεσμα να μην εισβάλλεις, ενώ ο Αγησίλαος πάντα κατάφερνε να εισβάλλει μέσω του Κιθαιρώνα. Αν λοιπόν ενδιαφέρεσαι για τον εαυτό σου ή επιθυμείς την πατρίδα σου, πρέπει να επιτεθείς εναντίον των Θηβαίων». Οι φίλοι του αυτά του έλεγαν· οι αντίπαλοί του πάλι έλεγαν τα εξής: «Τώρα πράγματι θα δείξει ο άνθρωπος αν στ' αλήθεια φροντίζει για τους Θηβαίους, όπως κατηγορείται». Στο άκουσμα αυτών ο Κλεόμβροτος οργιζόταν και ξεσηκωνόταν να συνάψει μάχη.

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης. 2005.

Γ4.

α.

Οι μαθητές/τριες μπορούν να επιλέξουν από τους παρακάτω επιρρηματικούς προσδιορισμούς του τόπου: *ἀπὸ τῆς θαλάττης* στο *ἀναβάς*, *ἐν Λεύκτροις* στο *ἐστρατοπεδεύσατο*, *ἐπὶ τῷ λόφῳ* στο *ἐστρατοπεδεύσαντο* (το επίρρημα *ἀπαντικρὺ* που μαζί με το άρθρο *τῷ* προσδιορίζει ως επιθετικός προσδιορισμός το *λόφῳ*), *εἰς Κυνός Κεφαλάς* στο *ἀφικόμενος*, *διὰ τοῦ Κιθαιρῶνος* στο *ἐμβάλλοντος*. * Το επίρρημα *ἔνθα* εδώ έχει χρονική σημασία (: τότε)

β.

Ἀναμνησθήσονται γάρ σου: κύρια πρόταση (μονάδα 1)

(καί) ὅτε εἰς Κυνός κεφαλὰς ἀφικόμενος οὐδὲν τῆς χώρας τῶν Θηβαίων ἐδήσας: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση (μονάδες 2)

(καί) ὅτε ὕστερον στρατεύων ἀπεκρούσθης τῆς ἐμβολῆς, Ἀγησιλάου ἀεὶ ἐμβάλλοντος διὰ τοῦ Κιθαιρῶνος: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση (μονάδες 2)

18948

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

Ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφήν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένους ἱππεύειν ἐπειδὴ πάντα ἐώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο ίδιος ο Μαντίθεος αναγνωρίζει πως ποτέ δεν ενεπλάκη σε δικαστικούς αγώνες.
2. Οι Αθηναίοι και Βοιωτοί ἱππεῖς θεωρούσαν το ἱππικό των Λακεδαιμονίων στη μάχη στην Αλίαρτο αξιόμαχο.
3. Όταν οι Αθηναίοι ἔσπευσαν να βοηθήσουν στην Αλίαρτο με σπλίτες και ἱππικό, κάποιοι κατατάχτηκαν στο ἱππικό χωρίς ὄρους και προϋποθέσεις.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

β. Να απαντήσετε τις ερωτήσεις:

1. «...καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας»: Σε τι ακριβῶς αναφέρεται ο Μαντίθεος με τη φράση «εἰς τοιούτους ἀγῶνας»; (μονάδες 2)
2. «ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον»: Τι ἐννοεῖ ο Μαντίθεος με τη χρήση του ὀρου «ἀδοκιμάστων»; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

Λυσίας, Κατά Άλκιβιάδου λιποταξίου §§9-11

Ο Άλκιβιάδης, γιος του ομώνυμου γνωστού πολιτικού και της Ιππαρέτης, κατηγορείται στον λόγο αυτό ότι, ενώ κατατάχθηκε το 395/4 π.Χ. για να πολεμήσει ως οπλίτης στην Αλίαρτο της Βοιωτίας, λόγω της δειλίας του μεταπήδησε στο σώμα των ιππέων, χωρίς να πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις.

Αυτός λοιπόν (ο Άλκιβιάδης) σε τέτοιο σημείο φαυλότητος έφθασε, και τόσο σας περιφρόνησε, και τόσο τους εχθρούς φοβήθηκε, και τόσο πεθύμησε να καταταχθεί στο ιππικό, και τόσο τους νόμους παρέβλεψε, ώστε ουδόλως έλαβε υπ' όψιν του τις συνέπειες της παραβάσεως των νόμων και τις δίκες, αλλά προτίμησε και τα πολιτικά του δικαιώματα να χάσει, και η περιουσία του να δημευθεί, και ένοχος να θεωρηθεί όλων των υπό των νόμων απειλουμένων τιμωριών μάλλον παρά να καταταχθεί με τους οπλίτες και να ονομάζεται οπλίτης. Και άλλοι μιν, ενώ ουδέποτε είχαν υπηρετήσει ως οπλίτες, ενώ άλλοτε υπηρετούσαν ως ιππείς, και είχαν προξενήσει μεγάλες βλάβες στους εχθρούς, δεν τόλμησαν να ανέλθουν εις τους ίππους, διότι φοβούνταν σάς (τους δικαστές) και τον νόμο· διότι σκέπτονταν ότι δεν θα καταστραφεί η πόλις, αλλ' ότι θα σωθεί, και θα γίνει μεγάλη, και θα τιμωρήσει τους αδικούντες. Ο Άλκιβιάδης τόλμησε να ανέλθει στον ίππο (να καταταχθεί στο ιππικό), ενώ δεν διέκειτο ευνοϊκώς προς τον λαό, ενώ δεν είχε πρότερον υπηρετήσει ως ιππέας, ενώ ούτε και τώρα γνωρίζει να ιππεύει, ενώ δεν είχε εξετασθεί (από τους αρμόδιους άρχοντες), σκεπτόμενος ότι δεν θα δυνηθεί η πόλη να τιμωρήσει τους αδικούντες.

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας. [1939]. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική

B4. Να αντιστοιχίσετε καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α με την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνική λέξη της στήλης Β. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

A	B
1. δύναιτο	α. δείγμα
2. ἔδει	β. βυθός
3. νομίζοντας	γ. διάβημα
4. ἔξαλειψαι	δ. αλοιφή
5. ἀνάβηθι	ε. αδυναμία
	ζ. δέηση

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αισχίνης, Κατὰ Κτησιφώντος §§5-6

(έκδ. των Martin, V., de Budé, G. Παρίσι: Les Belles Lettres, 1928, ανατ. 1962)

Ο ρήτορας Αισχίνης με τον λόγο του αυτόν αντιτίθεται στην πρόταση του Κτησιφώντα να τιμηθεί ο Δημοσθένης με χρυσό στεφάνι για τις υπηρεσίες του στην πόλη. Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι από το προοίμιο του λόγου.

Τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, καὶ τῶν καιρῶν ὄντων τῇ πόλει τοιούτων ὁποίους τινὰς αὐτοὺς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι, ἐν ὑπολείπεται μέρος τῆς πολιτείας, εἴ τι κάγω τυγχάνω γινώσκων, αἱ τῶν παρανόμων γραφαί. Εἰ δὲ καὶ ταύτας καταλύσετε ἢ τοῖς καταλύουσιν ἐπιτρέψετε, προλέγω ὑμῖν ὅτι λήσετε κατὰ μικρὸν τῆς πολιτείας τισὶ παραχωρήσαντες. Εὖ γὰρ ἴστε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς εἰσὶ πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία, διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχαὶ τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστος ἐπιστάσθω ὅτι ὅταν εἰσὶν εἰς δικαστήριον γραφὴν παρανόμων δικάσων, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἑαυτοῦ παρρησίας. Διόπερ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔταξεν ἐν τῷ τῶν δικαστῶν ὄρκῳ, «ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους,» ἐκεῖνό γε εὖ εἰδῶς ὅτι ὅταν διατηρηθῶσιν οἱ νόμοι τῇ πόλει, σῴζεται καὶ ἡ δημοκρατία.

τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων: σύμφωνα με τις διαθέσεις των κυβερνώντων

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω, ... σῴζεται καὶ ἡ δημοκρατία*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

τοιούτων: είναι στο

18948

αί γραφαί: είναι στο

τοῖς κειμένοις: είναι στο

σαφῶς: είναι στο

εἰς δικαστήριον: είναι στο

(μονάδες 5)

β. ἐκεῖνό γε εὖ εἶδώς: Με ποια δευτερεύουσα πρόταση επεξηγείται η αντωνυμία **ἐκεῖνό**; Να τη γράψετε (μονάδες 3) και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 10

αἰτιολογίας

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18948-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

A1.

α.

1. – Σ: οὐδεις ἂν ἀποδείξει περι ἔμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην·
2. – Λ: πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἰππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας.
3. – Σ: ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον

β.

1. Αναφέρεται σε περιπτώσεις δικαστικής διαμάχης, στις οποίες έχει προαναφερθεί με τους όρους δίκην, γραφὴν, εἰσαγγελίαν.
2. Με τον όρο αυτό ο Μαντίθεος αναφέρεται στην παράνομη ενέργεια κάποιων συμπολιτῶν του που στρατεύτηκαν στο σώμα των ἰππέων, χωρίς να ἔχουν προηγουμένως περάσει από την απαραίτητη διαδικασία δοκιμασίας.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Κατὰ Ἀλκιβιάδου λιποταξίου §§9-11

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο του Λυσία παρουσιάζει τη στάση του Αθηναίου Αλκιβιάδη στη μάχη ανάμεσα στους Βοιωτούς και τους Αθηναίους εναντίον των Λακεδαιμονίων στην Αλίαρτο το 395/4 π.Χ., στην οποία αναφέρεται και ο Μαντίθεος στο διδαγμένο κείμενο. Επομένως, το παράλληλο κείμενο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί διττά: είτε συγκριτικά ως προς τη στάση του Αλκιβιάδη με την αντίστοιχη συμπεριφορά του Μαντίθεου είτε συμπληρωματικά στο διδαγμένο κείμενο σε σχέση με τα αδικήματα που βαρύνουν τον παραβάτη ἰπέα.

B4. 1-ε, 2-ζ, 3-η, 4-δ, 5-γ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Αἰσχίνης, Κατὰ Κτησιφῶντος §§5-6

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Ενώ λοιπόν έτσι ἔχουν τα πράγματα και οι περιστάσεις για την πόλη είναι κρίσιμες, πράγμα που διαπιστώνετε και εσείς, ένας μόνο από τους θεσμούς του πολιτεύματος παραμένει σε ισχύ, αν τυχαίνει να γνωρίζω και εγώ κάτι, η δυνατότητα να καταγγέλλει κανείς αυτούς που εισηγούνται παράνομα

Κάτω από τέτοιες συνθήκες, και σε μια πολιτική κατάσταση τη σοβαρότητα της οποίας καταλαβαίνετε εσείς οι ίδιοι, μόνο ένα στοιχείο του πολιτεύματος μένει σε εμάς - αν μπορώ κι εγώ να γνωρίζω κάτι - τις αγωγές κατά παράνομων κινήσεων. Αλλά αν τις ακυρώσετε και αυτές, ή το επιτρέψετε σ'

18948-Λύση

ψηφίσματα. Αν όμως καταργήσετε και τον θεσμό αυτόν ή επιτρέψετε να κάνουν αυτό σε όσους το επιδιώκουν, σας προειδοποιώ ότι, χωρίς να το αντιληφθείτε, θα έχετε εκχωρήσει λίγο λίγο την πολιτική εξουσία σε μια μικρή ομάδα ανθρώπων. Γνωρίζετε πολύ καλά, Αθηναίοι, ότι σε όλο τον κόσμο υπάρχουν τριών ειδών πολιτεύματα, το δικτατορικό, το ολιγαρχικό και το δημοκρατικό. Οι πόλεις που έχουν δικτατορικό και ολιγαρχικό καθεστώς διοικούνται σύμφωνα με τις διαθέσεις των κυβερνώντων, ενώ οι δημοκρατικές πόλεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Κανείς λοιπόν από σας ας μην αγνοεί αυτό, αλλά ας γνωρίζει καλά ο καθένας σας ότι, όταν μπαίνει στο δικαστήριο καταγγελία για πρόταση παράνομου ψηφίσματος, την ημέρα αυτή πρόκειται να δώσει την ψήφο του για την ελευθερία να εκφράζει τη γνώμη του. Αυτός, άλλωστε, είναι και ο λόγος που ο νομοθέτης έθεσε στην αρχή του όρκου των δικαστών «θα ψηφίσω σύμφωνα με τους νόμους», επειδή γνώριζε καλά ότι, όταν εφαρμόζονται οι νόμοι, διασφαλίζεται και η δημοκρατία.

Μτφρ. Α.Ι. Γιαγκόπουλος. 2012.

Γ4.

α.

τοιούτων: κατηγορούμενο στο τῶν καιρῶν (από τη μετοχή ὄντων)

αί γραφαί: ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός (επεξήγηση) στο (ἔν) μέρος

εκείνους που προσπαθούν να τις ακυρώσουν, σας προειδοποιώ ότι πριν το καταλάβετε θα παραδώσετε βήμα-βήμα τα δικαιώματά σας σε μια ολιγομελή παράταξη. Υπάρχουν, όπως γνωρίζετε, συμπολίτες, τρεις μορφές διακυβέρνησης στον κόσμο, τυραννία, ολιγαρχία και δημοκρατία. Οι τυραννίες και οι ολιγαρχίες διοικούνται σύμφωνα με την ιδιοσυγκρασία των αρχόντων τους, αλλά τα δημοκρατικά κράτη σύμφωνα με τους δικούς τους νόμους. Κανένας από εσάς μην το ξεχάσει αυτό, αλλά ο καθένας ας έχει κατά νου σαφώς ότι όταν μπαίνει σε μια αίθουσα δικαστηρίου για να δικάσει ως ένορκος αγωγή κατά παράνομης κίνησης, εκείνη την ημέρα θα ψηφίσει υπέρ ή κατά της δικής του ελευθερίας λόγου. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο νομοθέτης έβαλε πρώτα στον όρκο των ενόρκων αυτά τα λόγια: «Θα ψηφίσω σύμφωνα με τους νόμους». Διότι ήξερε καλά ότι εάν οι νόμοι τηρούνται πιστά για το κράτος, η δημοκρατία διατηρείται επίσης.

Μτφρ. C.D.Adams. 1919. Διασκευή από τα αγγλικά στα νέα ελληνικά.

18948-Λύση

τοῖς κειμένοις: επιθετική μετοχή ως ομοιόπτωτος ονοματικός (επιθετικός) προσδιορισμός στο *τοῖς νόμοις*.

εἰς δικαστήριον: (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα *εἰσῆλθ*.

σαφῶς: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα *ἐπιστάσθω*.

β.

Η αντωνυμία *ἐκεῖνο* επεξηγείται από τη δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση **ὅτι σῶζεται καὶ ἡ δημοκρατία**. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο *ὅτι*, γιατί δηλώνει αντικειμενική γνώμη και εκφέρεται με οριστική (*σῶζεται*), γιατί δηλώνει το πραγματικό.

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20998

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

Ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξει περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένους ἱππεύειν ἐπειδὴ πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Με αφορμὴ τα γεγονότα στην Αλίαρτο ο Μαντίθεος ἀναδεικνύει τὸ ἦθος τοῦ μέσα ἀπὸ ἀντιθέσεις. Ἀφοῦ τις ἐπισημάνετε ἀξιοποιώντας στοιχεῖα τοῦ κειμένου, νὰ περιγράψετε τὸ ἦθος τοῦ.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατὰ Ἀλκιβιάδου λιποταξίου §§9-11

Ὁ Ἀλκιβιάδης, γίος τοῦ ομώνυμου γνωστοῦ πολιτικοῦ καὶ τῆς Ἰππαρέτης, κατηγορεῖται στον λόγο αὐτό ὅτι, ἐνῶ κατατάχθηκε τὸ 395/4 π.Χ. γιὰ νὰ πολεμήσει ὡς σπλίτης στην Αλίαρτο τῆς Βοιωτίας, λόγῳ τῆς δειλίας τοῦ μεταπήδησε στο σῶμα τῶν ἱππέων, χωρὶς νὰ πληροῦνται οἱ νόμιμες προϋποθέσεις.

Αὐτὸς λοιπὸν (ὁ Ἀλκιβιάδης) σε τέτοιο σημεῖο φαυλότητος ἐφθασε, καὶ τόσο σὰς περιφρόνησε, καὶ τόσο τοὺς ἐχθροὺς φοβήθηκε, καὶ τόσο πεθύμησε νὰ καταταχθεῖ στο ἱππικό, καὶ τόσο τοὺς νόμους παρέβλεψε, ὥστε οὐδόλῳς ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τοῦ τις συνέπειες τῆς παραβάσεως τῶν νόμων καὶ τις δίκες, ἀλλὰ προτίμησε καὶ τὰ πολιτικά του δικαιώματα νὰ χάσει, καὶ ἡ περιουσία τοῦ νὰ δημευθεῖ, καὶ ἐνόχος νὰ θεωρηθεῖ ὅλων τῶν ὑπὸ τῶν νόμων ἀπειλουμένων τιμωριῶν μᾶλλον παρὰ νὰ καταταχθεῖ με τοὺς σπλίτες καὶ νὰ ονομάζεται σπλίτης. Καὶ ἄλλοι μὲν, ἐνῶ οὐδέποτε εἶχαν ὑπηρετήσῃ ὡς σπλίτες, ἐνῶ ἄλλοτε ὑπηρετοῦσαν ὡς ἱππεῖς, καὶ εἶχαν προξενήσῃ μεγάλες βλάβες στοὺς ἐχθροὺς, δὲν τόλμησαν νὰ ἀνέλθουν εἰς τοὺς ἵππους, διότι φοβοῦνταν σὰς (τοὺς δικαστές) καὶ τὸν νόμο· διότι σκέπτονταν ὅτι δὲν

20998

θα καταστραφεί η πόλις, αλλ' ότι θα σωθεί, και θα γίνει μεγάλη, και θα τιμωρήσει τους αδικούντες. Ο Αλκιβιάδης τόλμησε να ανέλθει στον ίππο (να καταταχθεί στο ιππικό), ενώ δεν διέκειτο ευνοϊκώς προς τον λαό, ενώ δεν είχε πρότερον υπηρετήσει ως ιππέας, ενώ ούτε και τώρα γνωρίζει να ιππεύει, ενώ δεν είχε εξετασθεί (από τους αρμόδιους άρχοντες), σκεπτόμενος ότι δεν θα δυνηθεί η πόλη να τιμωρήσει τους αδικούντες.

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας. [1939]. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική

B2. Αφού διαβάσετε προσεκτικά τα δύο κείμενα (πρωτότυπο – μεταφρασμένο) να συγκρίνετε τη συμπεριφορά του Αλκιβιάδη με εκείνη του Μαντίθεου με αφορμή τα γεγονότα στην Αλίαρτο.

Μονάδες 10

B3. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α με μία φράση της στήλης Β, ώστε να ολοκληρώνεται ορθά το νόημά της.

A	B
1. Ο ιδανικός ήρωας έπρεπε να διαπρέπει με τον λόγο στην αγορά όπως	α. με τα ανδραγαθήματα στον πόλεμο.
	β. με την πλούσια κοινωνική του ζωή.
2. Η ρητορική ως «πειθοῦς δημιουργός», ως τεχνική δηλαδή που έχει στόχο να πείσει,	α. ενδιαφέρεται να ανακαλύψει και να διδάξει τα αληθινά.
	β. δεν ενδιαφέρεται να ανακαλύψει και να διδάξει τα αληθινά.
3. Ο Ισοκράτης υπερασπίζοντας τη Ρητορική του Σχολή τονίζει	α. τη δικαστική αξία της διδασκαλίας της ρητορικής.
	β. την παιδευτική αξία της διδασκαλίας της ρητορικής.
4. Σημαντικότερος ρήτορας συμβουλευτικών λόγων θεωρείται	α. ο Δημοσθένης.
	β. ο Ισοκράτης.
5. Η πειστικότητα του ρήτορα εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό	α. από την εντύπωση που θα προξενήσει στο ακροατήριο ο ίδιος ως προσωπικότητα.

	β. από την εντύπωση που θα προξενήσει στο ακροατήριο ο ίδιος ως πρότυπο πολιτικού.
--	--

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αἰσχίνης, Κατὰ Κτησιφῶντος §§5-6

(έκδ. των Martin, V., de Budé, G. Παρίσι: Les Belles Lettres, 1928, ανατ. 1962)

Ο ρήτορας Αἰσχίνης με τον λόγο του αυτόν αντιτίθεται στην πρόταση του Κτησιφώντα να τιμηθεί ο Δημοσθένης με χρυσό στεφάνι για τις υπηρεσίες του στην πόλη. Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι από το προοίμιο του λόγου.

Τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, καὶ τῶν καιρῶν ὄντων τῇ πόλει τοιούτων ὁποίους τινὰς αὐτοὺς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι, ἐν ὑπολείπεται μέρος τῆς πολιτείας, εἴ τι κάγω τυγχάνω γινώσκων, αἱ τῶν παρανόμων γραφαί. Εἰ δὲ καὶ ταύτας καταλύσετε ἢ τοῖς καταλύουσιν ἐπιτρέψετε, προλέγω ὑμῖν ὅτι λήσετε κατὰ μικρὸν τῆς πολιτείας τισὶ παραχωρήσαντες. Εὖ γὰρ ἴστε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς εἰσὶ πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία, διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχαί τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστος ἐπιστάσθω ὅτι ὅταν εἰσὶ εἰς δικαστήριον γραφὴν παρανόμων δικάσων, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἑαυτοῦ παρρησίας. Διόπερ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔταξεν ἐν τῷ τῶν δικαστῶν ὄρκῳ, «ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους,» ἐκεῖνό γε εὖ εἰδῶς ὅτι ὅταν διατηρηθῶσιν οἱ νόμοι τῇ πόλει, σώζεται καὶ ἡ δημοκρατία.

τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων: σύμφωνα με τις διαθέσεις των κυβερνώντων

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ2. Ποια είναι τα είδη των πολιτευμάτων, σύμφωνα με τον ομιλητή, και ποια είναι η βασική διαφορά τους;

Μονάδες 10

Γ3.

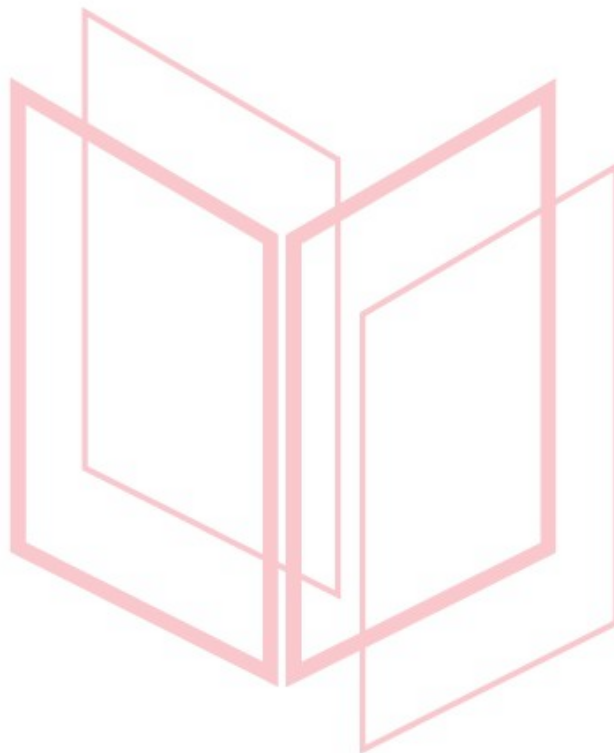
α. τῶν καιρῶν, τῇ πόλει, τῆς πολιτείας: Να γράψετε τη δοτική πληθυντικού. (μονάδες 6)

20998

β. υπολαμβάνετε: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική ενεστώτα και αορίστου (στην ίδια φωνή και διάθεση). (μονάδες 4)

Μονάδες 10

*Οι παρατηρήσεις Α1, Β4, Γ1, Γ4 που αναφέρονται στα ίδια κείμενα (διδαγμένο, παράλληλο, αδίδακτο) έχουν διατυπωθεί στο αρχείο με την ονομασία GEL_CLB_AEG_DOC_1_18948

αξιμπίνίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20998-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

Διευκρίνιση: Οι προτεινόμενες απαντήσεις στις ερμηνευτικές παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές. Αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου, καθώς και οι κειμενικές αναφορές. Τόσο οι παρατηρήσεις όσο και οι απαντήσεις λαμβάνουν υπόψη τις επικαιροποιημένες οδηγίες του ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2021-22.

B1.

Με αφορμή τα στρατιωτικά γεγονότα στην Αλίαρτο ο Μαντίθεος διατυπώνει ένα ισχυρότατο ηθικό επιχείρημα. Πιο συγκεκριμένα, αφού επισημαίνει τον διαφορετικό βαθμό επικινδυνότητας που διέτρεχε ένας ιππέας και ένας οπλίτης (*τοῖς μὲν ἰππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους*) στο πεδίο της μάχης, στη συνέχεια αναφέρει ότι, ενώ πολλοί ενδιαφέρονταν περισσότερο για τον εαυτό τους παρά για την πατρίδα τους με το να κατατάσσονται χωρίς δοκιμασία στο ιππικό σε αντίθεση με τον νόμο (*ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον*), εκείνος, αν και είχε συμπεριληφθεί νόμιμα στην τάξη των ιππέων, με δική του πρωτοβουλία ζήτησε να πολεμήσει στο σώμα του πεζικού, θέτοντας τον εαυτό του σε μεγάλο κίνδυνο, αφού το εχθρικό πεζικό των Λακεδαιμονίων ήταν ιδιαίτερα ισχυρό. Μάλιστα, θεώρησε ηθικά απαράδεκτο (*αἰσχρὸν*) να εξασφαλίσει ο ίδιος ασφάλεια για τον εαυτό του και την ίδια στιγμή οι συμπολίτες του να κινδυνεύουν (*τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἑμαυτῶ παρασκευάσαντα*). Αυτές οι αντιθέσεις ενεργειών και κινήτρων του Μαντιθέου σε σχέση με τους συμπολίτες του, σκιαγραφούν τόσο την άψογη συμπεριφορά του απέναντι στους άλλους και τον σεβασμό προς την πόλη του, όσο και το θάρρος του σε στρατιωτικό επίπεδο. (Λέξεις 189)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ τοῦ ἀδυνάτου §§1-3

B2. Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο ο Λυσίας κατηγορεί τη στάση του Αθηναίου Αλκιβιάδη, επειδή λόγω της δειλίας του μεταπήδησε από το σώμα των οπλιτών στο σώμα των ιππέων με παράνομο τρόπο (δεν είχε προηγουμένως δοκιμαστεί ενώπιον της Βουλής), για να αποφύγει την επικινδυνότητα της μάχης με το αξιόμαχο σώμα οπλιτών των Λακεδαιμονίων. Επιπλέον, ο Αλκιβιάδης αδιαφόρησε προκλητικά για το πλήθος των κυρώσεων μιας τέτοιας ενέργειας (στέρξη πολιτικών δικαιωμάτων, δήμευση περιουσίας κ.λπ.), καθώς θεωρούσε ότι η πόλη δεν θα μπορούσε να επιβάλει τις σχετικές ποινές. Αντίθετα, ο Μαντίθεος, όπως ισχυρίζεται ο ίδιος, επιδίωξε να καταταγεί ως οπλίτης, αν και

20998-Λύση

ιππέας, επειδή θεώρησε ντροπή σε μια τόσο κρίσιμη στιγμή για την πατρίδα του να ενδιαφερθεί περισσότερο για την προσωπική του ασφάλεια παρά για τη σωτηρία της πατρίδας. Είναι προφανής, λοιπόν, η διαφορά ήθους και συμπεριφοράς ανάμεσα στους δύο κάτω από τις ίδιες στρατιωτικές συνθήκες. (Λέξεις 140)

B3. 1-α, 2-β, 3-β, 4-α, 5-α

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Αισχίνης, Κατά Κτησιφώντος §§5-6

Γ2. Ο Αισχίνης υποστηρίζει ότι σε όλο τον κόσμο υπάρχουν τρία είδη πολιτευμάτων, η τυραννία, η ολιγαρχία και η δημοκρατία. Ο ίδιος επισημαίνει ότι ανάμεσά τους υπάρχει μία βασική διαφορά: οι πόλεις που έχουν τυραννικό και ολιγαρχικό καθεστώς διοικούνται σύμφωνα με τις διαθέσεις και την ιδιοσυγκρασία των κυβερνώντων (του ενός ή των λίγων αντίστοιχα), ενώ οι δημοκρατικές πόλεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. (Λέξεις 62)

Γ3.

α. *τοῖς καιροῖς, ταῖς πόλεσι(ν), ταῖς πολιτείαις*

β. *ὑπολαμβάνητε, ὑπολάβητε*

*Οι ενδεικτικές απαντήσεις για τις ερωτήσεις A1, B4, Γ1, Γ4 που αναφέρονται στα ίδια κείμενα (διδαγμένο, παράλληλο, αδίδακτο) έχουν διατυπωθεί στο αρχείο με την ονομασία GEL_CLB_AEG_SOLUTIONDOC_1_18948

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ